

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ADMINISTRATION OF THE SCHOOL'S STUDENT SUPPORT SYSTEM UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHIANG RAI

SALINEE SANGSORN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเชิงรายน

ของ สาลีณี สั้งสอน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	สาลิณี สักสอน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา
คำสำคัญ:	การบริหาร, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำนวน 326 คน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

Title: ADMINISTRATION OF THE SCHOOL'S STUDENT SUPPORT SYSTEM UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHIANG RAI

Author: Salinee Sangsorn, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Namfon Gunma

Keywords: Administration, Student Support System

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate the condition of the administration of the school's student support system based on the opinions of the school government teacher under The Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai; and 2) to compare the opinions of teacher on the administration of the school's student support system under The Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai. Classified by work experience and size of school. The sample done by 326 people including the teachers under The Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai. The sample size was calculated by Taro Yamane's formula and using the Stratified sampling method. The instrument for data collection was 5 levels rating scales questionnaire. The index of item objective congruence is 0.67–1.00 and the reliability is 0.99. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA and Scheffe' paired difference method. The finding indicated: 1) Administration of the school's Student Support System Under under the Office of Secondary Educational Service Area, Chiang Rai. Overall, it was at a high level. 2) The results of the comparison of opinions between the administration of the school's student support system based on the opinions of the school government teacher under The Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai classified by work experience, and size of school level in overall and side difference was Statistically significant at .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและแนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาและขอแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางการศึกษา ค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏรายนามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพและคุณภาพอาจารย์เจ้าของตำราทุกท่านที่ได้นำมาอ้างอิง

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ครอบครัวและเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี คุณค่าและความดีงามของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ความช่วยเหลือและได้มอบกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

สาลิณี สักซอน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา	7
ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	17
กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34

กรอบแนวคิดการวิจัย	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์ การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.....	51
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา.....	58
บทที่ 5 บทสรุป.....	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	82
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	83
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC).....	89
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (IOC).....	91

ประวัติผู้วิจัย93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงวิธีการการคัดกรองนักเรียน.....	23
ตาราง 2 แสดงวิธีการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน.....	25
ตาราง 3 แสดงวิธีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา.....	29
ตาราง 4 แสดงวิธีการส่งต่อ.....	31
ตาราง 5 แสดงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling).....	42
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.....	50
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.....	52
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล.....	52
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัด กรอง.....	53
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งเสริม และพัฒนา.....	55
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา.....	56
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งต่อ	57

ตาราง 23 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา66

ตาราง 24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เชียงราย ด้านการส่งต่อ66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้เด็กมีความสามารถและคุณลักษณะที่ดีตั้งแต่ปฐมวัย เหมาะสมตามวัยทุกประการ ด้วยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจัดให้มีมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อใช้เป็นกรอบในการส่งเสริม กำกับดูแลตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันและสนองตอบนโยบายของรัฐบาล และมุ่งให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565, สื่อออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญทั้งด้านวิชาการและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้จัดทำมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดให้โรงเรียนต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคล

ที่มีคุณภาพร่วมกับด้านสติปัญญา ความสามารถ ร่างกาย จิตใจ มีจริยธรรม คุณธรรม และมีชีวิตที่มีความสุขตามที่สังคมคาดหวัง

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของนักเรียนเป็นรายบุคคลและการเยี่ยมบ้านนักเรียนของโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหามากมายหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาแยกทางกันหรือแยกกันอยู่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาทำงานอยู่ต่างจังหวัด ผู้เรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติหรืออยู่กันตามลำพัง ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหายาเสพติดในนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ปัญหาทางการเรียนที่นักเรียนต้องออกกลางคันเป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม เช่น ปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม เพื่อน และบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียนเอง และปัญหาอื่น ๆ สภาพปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลให้นักเรียนถูกเหี่ยวนำไปผิดทางได้ เช่น การมั่วสุม ใช้ยาเสพติด จากข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียนข้างต้นส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงงานบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นภาระงานที่ยากและต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ นักเรียนจะเรียนจนจบหลักสูตรหากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ในฐานะหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายให้มีประสิทธิภาพสามารถนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ลดภาระการเลิกเรียนกลางคันและยังสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย อยู่ในระดับใด
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกันหรือไม่

3. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) กำหนดไว้ 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2 ด้านการคัดกรอง
- 1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
- 1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 1.5 ด้านการส่งต่อ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,755 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973 อ้างอิงใน อีรุณี เอกะกุล, 2543) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามขนาดของโรงเรียน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ประสบการณ์การทำงาน แบ่งออกเป็น

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10-20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่
- 4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) กำหนดไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 ด้านการคัดกรอง

3.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

3.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 ด้านการส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ทักษะการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีความสุข สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่สังคม

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนที่มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มาตรฐานและคุณภาพ มีผลงาน ตรวจสอบได้ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิตและผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ โดยมีครูประจำชั้นหรือที่ปรึกษา ทางการศึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน

3. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การกำหนดความแตกต่าง ของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูล พื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

4. ด้านการคัดกรอง หมายถึง การแบ่งกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้ อย่างถูกต้องเกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์ การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณา ในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรม ต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกัน ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

6. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การอาทรให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการคุ้มครองและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาควรจะต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียน ให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขความยุ่งยากของนักเรียน

นอกเหนือจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็เป็นสิ่งจำเป็น

7. ด้านการส่งต่อ หมายถึง เป็นการบริหารดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งรวมไปถึงการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมี วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพอย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา ครูที่เกี่ยวกับบุคลากรภายนอก เป็นระบบช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาต้องประสานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน ชี้แจงเหตุผลเพื่อส่งต่อ ให้นักเรียนมีความรู้สึกดี และติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

8. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยยึดจำนวนผู้เรียนเป็นหลักตามเกณฑ์การจัดสรร งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ขนาด ได้แก่

- 8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 119 คนลงมา
- 8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน
- 8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน
- 8.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลจากงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคุณภาพและบรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ เป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เพื่อให้สถานศึกษาเข้าสู่ การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
2. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 5.1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 5.2. ด้านการคัดกรอง
 - 5.3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
 - 5.4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 5.5. ด้านการส่งต่อ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม ใช้ทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การบริหารและการจัดการสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการ

ทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคม ได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กรดา มลิลลา (2564, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากร ทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือวิถีปฏิบัติที่ประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้กลุ่มบุคคลร่วมกัน จรรโลงสมาชิกในสังคมให้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างมีความสุข

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร ในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการบริการ ทางการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเกิดการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถ เจตคติค่านิยมความประพฤติและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ แบบมีความสุขสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่สังคม

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยผู้บริหารการศึกษาใช้ทักษะการเป็น ผู้นำในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้

การบริหารจัดการองค์การให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยทฤษฎี และหลักการเป็น แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานโดยมีระบบขั้นตอนและการวางแผนที่มุ่งไปสู่ เป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษาและทำความเข้าใจ เนื่องจากองค์การเป็นระบบของกลุ่มคนหมู่มากที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบและข้อบังคับ

อันจะนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กร ทั้งนี้ต้องมีความรู้ในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการองค์กรและต้องเข้าใจในบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดมั่นในทฤษฎี และหลักการที่ถูกต้อง และถือเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติ และการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางการศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาให้เกิดองค์ความรู้ เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดจากภายในตัวบุคคลอันเกิดจากความต้องการการเปลี่ยนแปลงและมีอุดมการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศได้ ด้วยหลักสำคัญที่ว่า การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ ดังนั้น การบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศจึงควรมีผู้นำองค์กรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีสมรรถนะในการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชาติ และสามารถผลิตบุคลากรที่เกิดจากผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพได้อีกด้วย การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางการศึกษาก่อให้เกิดหลักการและทฤษฎีตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และวางรากฐานอันเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศได้ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปได้เข้าร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้น คณะบุคคลดังกล่าวได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น อันเป็นผลเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมเป็นการกำหนดข้อสมมุติฐาน เพื่อนำไปสู่ค่านิยมร่วมกัน โดยการกำหนดออกมาเป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ในองค์กร หรือสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เกิดเป็นสัญลักษณ์ที่ส่งผลทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายพร้อมทั้งสามารถทำให้การปฏิบัติกิจกรรมของคณะบุคคลมีความยั่งยืนและมั่นคง ดังนั้น ลักษณะดังกล่าวข้างต้นเรียกว่า วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งบุคคลในองค์กรต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร (Learning of Organizational Culture) และนำไปปฏิบัติ (Implementation) เพื่อให้การเรียนรู้วัฒนธรรม และการติดต่อสื่อสารในองค์กรเกิดความมั่นคง และเจริญก้าวหน้า และเมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดพลาดเกิดขึ้น สิ่งที่ได้ยินจากผู้บริหารที่ตำหนิความผิดพลาดที่เกิดขึ้นว่า “ทำงานไม่เป็นระบบ” หรือเมื่อเราขับรถอยู่บนถนนพบเห็นการชุกถนนฝั่งที่ระบายน้ำเสีย อีกไม่กี่เดือนต่อมาที่จุดที่เดิมอีก คราวนี้ฝั่งสายไฟฟ้าเรามักตำหนิอยู่ในใจว่า “ทำงานไม่เป็นระบบ” ไม่รู้จักประสานงานกันให้ตีระหวางหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะต้องชุกถนนตรงนี้ และแม้แต่ครู-อาจารย์ เมื่อตรวจงานของนักศึกษายังตำหนิว่าเขียนรายงานอย่างไม่เป็นระบบ สิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นอีกมากมายที่เป็นปัญหามักจะถูกโยนไปให้ “ระบบ” เป็นตัวสร้างปัญหา ทั้ง ๆ ที่ตัวระบบเองนั้น เกิดขึ้นจากคนที่คิดระบบให้ออกมา

สามารถทำงานได้อย่างดี ฉะนั้น การคิดอย่างเป็นระบบจึงมีความสำคัญในการวางแผน ทำให้สามารถทำงานบรรลุผล และสำเร็จอย่างราบรื่น เรียบร้อยรวดเร็ว และร่วมกันทำการวางแผนการทำงานจึงเริ่มต้นที่ความสามารถในการคิดก่อน

ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นบุคลิกส่วนบุคคลซึ่งมีอยู่ในตัวครู และผู้บริหาร อันจะนำมาซึ่งผลสำเร็จต่อองค์การ เนื่องด้วยความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นนำมาซึ่งผลสำเร็จในองค์การ เกิดการติดต่อสื่อสารการเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่ได้พบเห็น การเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดความน่าเชื่อถือ เชื่อมั่นในตัวบุคคล เกิดความไว้วางใจให้กระทำการใด ๆ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานนั้น รวมถึงการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนสังคม คณะกรรมการสถานศึกษา การที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมอันมีเป้าหมายเดียวกัน หรือแตกต่างกันเป็นจำเพาะของกลุ่ม ในการอยู่ร่วมกันจะต้องมีการประสานสัมพันธ์ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบและส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านส่วนตัว ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ทั้งสิ้น ทั้งระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลต่อองค์การ การส่งเสริมทำงานเป็นทีม มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน หรือองค์การต่าง ๆ เนื่องด้วยการทำงานในหน่วยงานหรือองค์การนั้น เป็นลักษณะการทำงานเป็นทีมโดยอาศัยแรงขับที่มีพลังคิดบวก มิใช่เป็นการทำงานโดยตนเอง โดยเฉพาะในปัจจุบัน ระบบการบริหารงานภายในหน่วยงานมีสภาพที่ยุ่งยาก ซับซ้อนมากขึ้น ในสภาพเช่นนี้ การทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทุกคนต้องเข้ามาส่วนร่วมในการทำงาน และรับฟังความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ในที่สุดหรือการนำความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ประเภทวัสดุอุปกรณ์ และประเภทวิธีการแนวความคิดใหม่มาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษา ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความต้องการความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็ว ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจใช้ในการประเมินองค์การของตนเอง และเปรียบเทียบกับองค์การอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการแข่งขัน การรู้เขารู้เราทำให้สามารถที่จะนำเสนอนโยบายในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจและการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างตรงเป้าหมาย รวมถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปได้อย่างมีทิศทางที่ถูกต้องชัดเจน ผู้ร่วมงานหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็สามารถที่จะปฏิบัติงาน หรือให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการให้ผู้เรียนได้ฝึกภาคปฏิบัติ ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองที่เป็นลักษณะทักษะ กระบวนการโดยจัดเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และก่อให้เกิดความรักความสามัคคี การจัดทำโครงการพัฒนาองค์การนอกจากจะเป็นการสร้างการพัฒนาแล้ว ยังจะก่อให้เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการเสร็จสิ้นลง ผลกระทบนี้จะเป็นประเด็นในการพัฒนาและ

สร้างเพื่อต่อยอดในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ตามมา การศึกษาพฤติกรรมนักเรียน และการสร้างวินัยในชั้นเรียน เป็นจุดเริ่มต้นของครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องทำการศึกษาอย่างจริงจัง มีความเป็นธรรมชาติ และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรสร้างความตระหนัก และอาศัยพลังจากครอบครัว ชุมชน จึงจะสามารถหล่อหลอมเยาวชนให้มีชีวิตสามารถนำพาตนเองให้อยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุ และความกดดันต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความสมดุลแห่งชีวิตมีความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตั้งใจตนเอง เกื้อกูลให้สังคมเข้มแข็ง ตั้งเจตนารมณ์แห่งแผนการศึกษาแห่งชาติ การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ของสถานศึกษาจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่า บุคคลในสถานศึกษาจะทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียนและสาธารณชนมั่นใจว่า นักเรียนจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร และมาตรฐานคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของครูในระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะผู้เรียน และเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้จัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งมีอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการ และตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ชุมชนเป็นแหล่งที่อยู่ของคน ประกอบด้วย ชุมชนชนบท (Rural Community) และชุมชนเมือง (Urban Community) เมื่อต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่ได้พัฒนาเฉพาะคนในชุมชนเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องพัฒนาแหล่งที่อยู่ของคนควบคู่ไปด้วย คนกับสถานที่ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันดังนั้น การพัฒนาชุมชน จึงหมายถึง การพัฒนาคนและสถานที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่ไปพร้อม ๆ กันอย่างสมดุลการพัฒนาชุมชนนั้นมีกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน สำหรับเครื่องมือดังกล่าวคือการศึกษาโดยทั่วไปต่างก็ยอมรับกันว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทักษะการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีความสุข สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่สังคม

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีหน่วยงานได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้หลายทัศนะด้วยกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันด้านจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในการเอาตัวรอดจากทุกวิกฤต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนวิธีการที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีคุณภาพปลอดภัยจากสารเสพติดตามที่สังคมต้องการ เป็นการทำงานที่มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแผนในการปรับปรุงและพัฒนาตน ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระบบการงานที่มุ่งให้การคุ้มครองป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอย่างมีแบบแผน ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักที่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสมรรถนะและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะชีวิตและมีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย

สุพรรณิ ม่วงไหม (2564, หน้า 17) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง วิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ตลอดจนวิธีการทำงานและเครื่องมือที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นเจ้าหน้าที่หลักในการบริหารงานดังกล่าว มีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องประสานและให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เช่น ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนจากสถานศึกษา

กรดา มลิลลา (2564, หน้า 15) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ด้วยเครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพในการทำงานที่เป็นระบบและตรวจสอบ

ได้ มีมาตรฐาน มีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งในและนอกโรงเรียนที่ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา และความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตและเจริญรุ่งเรืองเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 19) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ให้มีลักษณะที่ใช้และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ โดยใช้เครื่องมือที่ชัดเจนและขั้นตอนที่เหมาะสม มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

สุพรรณษา ศรีม่วง (2563, หน้า 12) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่ละขั้นตอนด้วยวิธีการและเครื่องมือโดยติดตามและเรียนรู้ จากครูร่วมสอนและนักเรียนที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งนักเรียนไปทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และมั่นคง

สรุปได้ว่า ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนที่มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มาตรฐานและคุณภาพ มีผลงาน ตรวจสอบได้ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิตและผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ โดยมีครูประจำชั้นหรือที่ปรึกษาทางการศึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีอัลกอริทึมและเครื่องมือที่ชัดเจน งานนี้ส่วนใหญ่ทำโดยครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนโดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น สภาการศึกษา ประถมศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ฯลฯ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีนโยบายในการช่วยเหลือนักเรียนและทำหน้าที่เพื่อให้นักเรียนปลอดภัย นโยบายเหล่านี้ได้รับการออกแบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในทุกด้าน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน

นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้หลายทศวรรษด้วยกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

ฟองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2563, หน้า 21-22) โรงเรียนจะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นคนที่แข็งแกร่งและประสบความสำเร็จที่สามารถทำสิ่งที่ยอดเยี่ยมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม โรงเรียนยังต้องการให้นักเรียนมีความสุขและมีชีวิตที่ดี ด้านการป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีปัญหาต่าง ๆ มากมายที่อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้นักเรียนผ่านปัญหาไปได้ ตัวอย่างของปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก ได้แก่ ปัญหาด้านการสื่อสารกับเทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว และความเครียด ล้วนแล้วแต่เป็นผลเสียต่อสภาพจิตใจและสภาพทางร่างกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องอย่างมาก

ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ไม่สามารถที่จะกระทำเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีรูปร่างหน้าตาเป็นแกนนำที่สำคัญในการดำเนินการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และมีความภาคภูมิใจต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้สามารถเติบโตเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีคุณค่าต่อสังคมในภายภาคหน้าต่อไป

หน้าที่ของครูประจำชั้นดังที่กล่าวมานั้นมิใช่เรื่องใหม่หากแต่เป็นเรื่องที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องพึงตระหนักอยู่เสมอเพราะมีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนทำให้ครูเป็นอาชีพเดียวที่ได้รับการยกย่องให้เป็นแม่พิมพ์ของชาติเป็นแบบอย่างที่ดีที่สามารถเป็นต้นแบบให้ลูกศิษย์เติบโตได้อย่างสง่างาม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโลกาภิวัตน์โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการ มีการใช้เครื่องมือแบบบันทึกต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคมก็ตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คนไทยทุกคนมีความสามารถทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และศีลธรรมที่ดีเท่าที่จะสามารถทำได้ ยังต้องการให้แน่ใจว่าทุกคนใช้ชีวิต

อย่างมีความสุขและร่วมมือกับผู้อื่น และเชื่อว่าแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้และเติบโต และควรให้ความสำคัญสูงสุดในด้านการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนต้องการกำลังใจในการเรียนรู้ในแบบของตนเองและตามจังหวะของตนเอง และใช้ความรู้ในทางที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งรวมถึงการสอนทักษะที่จะช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จในชีวิต และช่วยให้พวกเขาแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็นทำเป็น ลงมือทำได้ พร้อมทั้งปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละวิชาและทำงานร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชนจากทุกภาคส่วนในชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพร่วมกัน

สุพรรณษา ศรีม่วง (2563, หน้า 12-13) พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมและการดำเนินชีวิตให้มีความสุขของนักเรียนกับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เป็นการกระตุ้นนักเรียนด้วยการศึกษาตลอดจนป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนจากปัญหาต่าง ๆ เช่น การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยี ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การติดยาเสพติด การแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่สมบูรณ์ที่ส่งผลให้เกิดความเศร้า วิตกกังวล เครียด และการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การประสบความสำเร็จในการพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องมีการร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา คือ การให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) กระบวนการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนการใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณค่าและคุณสมบัตินี้ที่พึงประสงค์ และให้ความร่วมมือกับพ่อแม่/ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นวัตกรรมวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูของครูที่มีความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการส่งเสริมนักเรียน เช่น ความรัก ความเอื้ออาทร การดูแลนักเรียนบ่อยครั้งที่ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูเพื่อที่จะเป็นครูมืออาชีพ แนะนำและช่วยแก้ปัญหานักเรียนให้สุขภาพจิตดี และภารกิจสนับสนุนหรือพัฒนานักเรียนให้ดีเก่งและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับมาตรฐานผลผลิต กล่าวคือ เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของนักเรียน กรมสามัญศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะด้านศิลปะ ดนตรีกีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพ กายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัย สำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้โดย ผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการของ การประกันคุณภาพด้านการศึกษา กรมสามัญศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหาร และการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนการศึกษา ดังนั้น ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ซึ่งครอบคลุม ทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 21) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ป้องกันแก้ไข และให้ความช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน ตามธรรมชาติในแต่ละช่วงวัย โดยประสาน ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี

กรดา มลิลลา (2564, หน้า 16) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญ โดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูล ที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน และนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจ นักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเหมาะสมต่อไป

สุพรรณิ ม่วงไหม (2564, หน้า 18) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนในการทำงานร่วมกันเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนสามารถสำเร็จ การศึกษาได้เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งร่างกาย สติปัญญา สติปัญญา ความสามารถ อุบนิสัย ศีลธรรม และการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามมาตรฐานที่สังคม คาดหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามที่สังคมคาดหวัง

ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้อธิบายถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้หลากหลาย ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและอบอุ่นที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเติบโต ความสัมพันธ์นี้ช่วยให้ครูส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียน ป้องกันปัญหา และแก้ไขปัญหา อีกทั้งนักเรียนยังมีทักษะชีวิตและความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครองอีกด้วย

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของระบบดูแลนักเรียนรวมถึงการสนับสนุนที่ครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับนักเรียนในการจัดการกับความท้าทาย การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การให้อำนาจแก่นักเรียนในการควบคุมตนเองและเรียนรู้ด้วยความสุข และส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 8) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประโยชน์และคุณค่าต่อทุกฝ่าย เชิงระบบโรงเรียนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคุณค่าต่อโรงเรียนในหลายด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงแนวทางใหม่ ๆ ในการพัฒนานักเรียน การสร้างความรู้ การติดตามประเมินผล และการวิจัย ซึ่งรวมถึงระบบข้อมูลที่ครอบคลุมสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลและระดับโรงเรียน ทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้น ลดปัญหา ลดค่าใช้จ่าย และปรับปรุงการรับรู้ของสาธารณชนประเทศได้ประโยชน์จากการมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติโดยผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ ฉลาด มีความสุข สานสัมพันธ์เยาวชนทุกระดับ ลดปัญหาเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายให้องค์กรและสร้างผลผลิตสูง ได้ประชากรที่มีคุณภาพ

สุธารัตน์ มณีรัตน์ (2562, หน้า 15) กล่าวว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประโยชน์ คือ โรงเรียนได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด และควรพัฒนาอย่างไร ผู้บริหารโรงเรียนรู้สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเต็มที่ ช่วยลดปัญหาทั้งในด้านผลการเรียนและความประพฤติ ที่สำคัญคือเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนทำให้เกิดความสุขในโรงเรียน

สุพรรณษา ศรีม่วง (2563, หน้า 15) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ขอบข่าย โครงสร้างในการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานและคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้เมื่อดำเนินการ ประโยชน์จะเกิดขึ้นกับหลายฝ่าย การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพนั้น มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในต่าง ๆ รวมทั้งบริบทของสถานที่นั้นเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรดา มลิลดา (2564, หน้า 29) กล่าวว่า ประโยชน์ของระบบช่วยเหลือนักเรียน คือนักเรียนจะได้รับการดูแลและการสนับสนุนที่ครอบคลุมและมุ่งเน้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสิ่งที่ดีและเกื้อกูลกัน นักเรียนรู้จักกันและสามารถควบคุมกันได้ เรียนสนุกและส่งเสริมให้เติบโตในทุกด้านตามศักยภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนด้วยความเสียสละและความห่วงใยอย่างแท้จริง

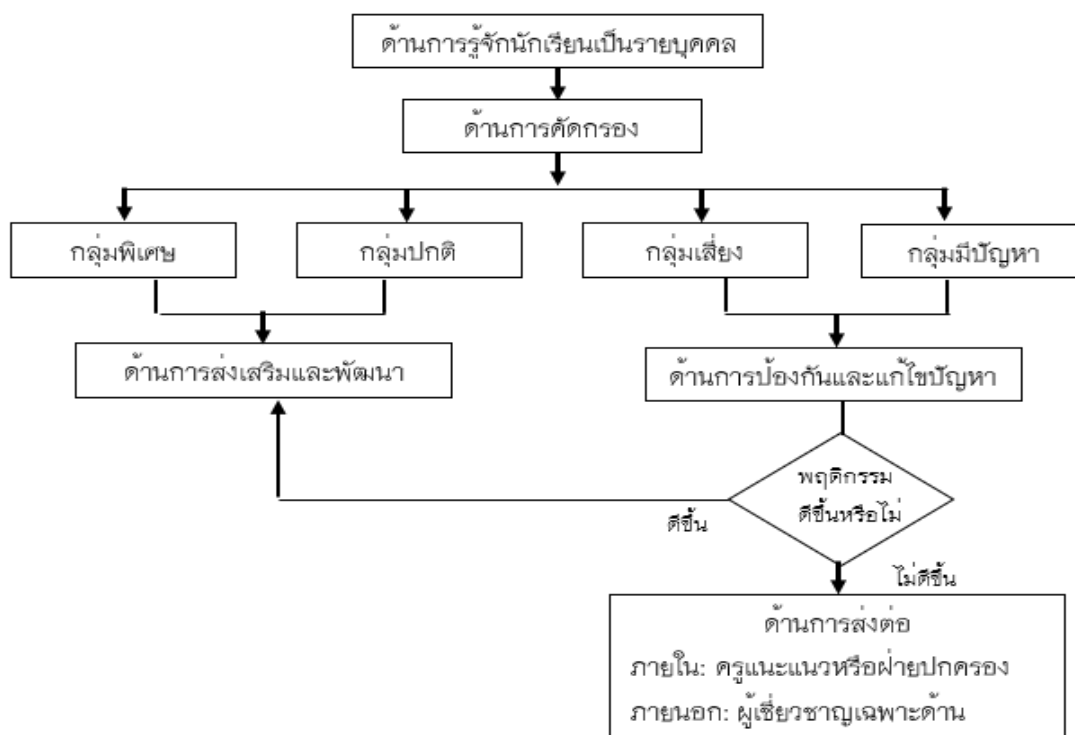
คุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบไปด้วย นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือน้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานดังนี้ 1) กำหนดทิศทางและกลยุทธ์ มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษานโยบายมาตรฐานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาศักยภาพของโรงเรียนและกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อให้การพัฒนาตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างแท้จริง 2) กำหนดมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการร้อยรัดผูกมัดการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เป็นหนึ่งเดียวกับกระบวนการทำงานต่าง ๆ ไม่ให้บุคลากรครูรู้สึกว่ามีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น จนแบกรับภาระไม่ไหว ให้การทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปด้วยความสุข ทั้งผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาจเชื่อมโยงในการดำเนินงานระบบการแนะแนว 3) พิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัดโดยผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการยอมรับการวางมาตรการ และแนวปฏิบัติให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ เช่น มีการทบทวนให้ความรู้แก่บุคลากรครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติงาน มีการคัดกรองและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา วางแนวทางการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน มีมาตรการช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น 4) วางแผนการดำเนินงาน โดยการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรม/โครงการหรือมอบหมายหน้าที่การดำเนินงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ 5) ดำเนินงานตามแผน

โดยเริ่มตั้งแต่ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้อาการช่วยเหลือ และการส่งต่อนักเรียนในรายที่มีปัญหาร้ายแรง 6) นิเทศ กำกับ ติดตาม งานที่มอบหมาย กำหนดให้มีการประสานสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้แก่ผู้เรียนและผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาบุคลากรให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง 7) ประเมินผลและสรุปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน วางแผนการประเมิน ประเมินตามมาตรฐานและแผนการประเมิน จัดทำรายงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกิด ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอย่างมีวิธีการ ด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อพัฒนาและส่งต่อนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ตลอดจนสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน มอบความอบอุ่นให้กับนักเรียน เสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ รู้จักควบคุมตนเองให้กับนักเรียนและให้ความรู้ ความสุข และส่งเสริมพัฒนา เต็มตามศักยภาพของนักเรียนโดยรอบด้าน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) ได้กำหนด กระบวนการดำเนินงานไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญ โรงเรียน ทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่มี องค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยมอบหมายให้ครูปรึกษาและครูแนะแนว ร่วมทีมกับผู้บริหารและผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและกระบวนการในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 18) ได้กำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนมีเส้นทางชีวิตต่างกัน มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันและมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ สำหรับนักเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญในการช่วยเหลือและส่งเสริม ในการรับรู้ข้อมูล ความเข้าใจในนักเรียนจะมากขึ้น ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการคัดกรองนักเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง โดยไม่ใช้การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันได้ดีมากยิ่งขึ้น การพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเหลือและส่งเสริมให้ได้อย่างเหมาะสม

สุพรรณณี ม่วงไหม (2564, หน้า 28) ได้กำหนดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันโดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยนำข้อมูลนักเรียนที่ได้ไปส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 20) ได้กำหนดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคือการดำเนินงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนและมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอมีการวิเคราะห์สรุปผลและนำข้อมูลไปใช้พัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ปรมาภรณ์ สนิธิ (2560, หน้า 25) ได้กำหนดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ว่า เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลประวัติส่วนตัวประวัติการศึกษาข้อมูลด้านสุขภาพความสามารถพิเศษด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาคควรมีเกี่ยวกับนักเรียนมี 5 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ ด้านความสามารถ แยกเป็นด้านการเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนรู้ในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ผู้มีความสามารถพิเศษในบทบาทเฉพาะของโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในและภายนอกโรงเรียน สุขภาพ แบ่งออกเป็นด้านร่างกาย ได้แก่ ความพิการทางร่างกาย เช่น การได้ยินและการมองเห็น ส่วนสูง น้ำหนัก สุขภาพจิตและพฤติกรรม เช่น อารมณ์ ซึมเศร้า วิตกกังวล และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจ เก็บตัว ซื่อาย และโรคประจำตัว ด้านครอบครัว การแยกทาง การหย่าร้างไปจนถึงด้านการเงิน เช่น รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ด้านการคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง จำนวนบุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดา มารดา ผู้ปกครองที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน ด้านสารเสพติด เช่น พฤติกรรมที่แสดงออกพฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้ยา เป็นต้น

ด้านความปลอดภัย เช่น สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการเดินทาง การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเหลือและส่งเสริม ให้ได้อย่างเหมาะสม

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูระบุนักเรียนที่อาจประสบปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูมีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน มี 3 ชุด ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน ชุดที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน และชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง ทั้ง 3 ชุด มีรายการประเมินและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา แบบประเมิน EQ (ความฉลาดทางอารมณ์) หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข การรู้จักความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง เพื่อการพัฒนาและการใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตครอบครัว การทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ แบบประเมิน MQ (Moral Intelligence Quotient) หมายถึง คุณธรรมและจริยธรรมความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม คือ มีความประพฤติดี รู้จักผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีจริยธรรม เป็นแนวคิดที่มุ่งตอบคำถามว่าคนที่เรามีคนที่ IQ ดี EQ สูง แต่ถ้ามีระดับคุณธรรมจริยธรรมต่ำก็อาจใช้ความฉลาดไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็เป็นได้ MQ จึงเน้นเรื่องการปลูกฝังความดีงามให้กับเด็ก ซึ่งตรงกับหลักศาสนาหลายศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดี เด็กที่มี MQ ต่ำมักเป็นเด็กเอื้อเฟื้อพ่อแม่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและเมื่อโตขึ้นจะเป็นคนที่เข้ากับคนอื่นได้ง่าย การที่เด็กจะมี MQ เกิดขึ้นได้นั้นต้องเริ่มต้นจากการที่เด็กรู้จักถูกผิด สิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ ซึ่งจะใช้วิธีการบอกด้วยคำพูดอย่างเดียวไม่ได้ ต้องแสดงให้เด็กเห็นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการสอนด้วยจึงจะได้ผล วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีนี้ ข้อมูลนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนไม่เพียงพอหรือเมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมือเพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนเพิ่มเติม การสัมภาษณ์ และการประเมิน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 19) ได้กำหนดการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการดูข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มสิ่งนี้สามารถช่วยสนับสนุนนักเรียนในวิธีที่เหมาะสมกับความต้องการและปัญหามากที่สุด อาจแบ่งนักเรียนออกเป็นสอง สาม หรือสี่กลุ่ม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการคัดกรองและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม สามารถกำหนดเป็น

- 1) นักเรียนกลุ่มปกติ วิเคราะห์ตามเกณฑ์ของโรงเรียน ควรส่งเสริมพัฒนาการและภูมิคุ้มกัน
- 2) นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขตามกรณี
- 3) นักเรียนกลุ่มมีปัญหา ต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขโดยเร่งด่วนจากโรงเรียน
- 4) กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ฉลาดมากหรือเก่งด้านใดด้านหนึ่งเรียกว่าอัจฉริยะ โรงเรียนมีหน้าที่ส่งเสริมนักเรียนเหล่านี้ให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และช่วยพัฒนาความสามารถให้เต็มตามศักยภาพ

การคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนระบุนักเรียนที่อาจต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม ซึ่งสามารถทำได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้บริหารรวมถึงผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงวิธีการการคัดกรองนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน/ประเด็นพิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การคัดกรอง	- ข้อมูลการศึกษา	1. แยกนักเรียนตามเกณฑ์	1. เกณฑ์การคัด
- กลุ่มปกติ	นักเรียนรายบุคคล	การคัดกรองและลงบันทึก	กรองนักเรียน
- กลุ่มเสี่ยง		ในแบบสรุปผลการคัด	2.แบบบันทึกการ
- กลุ่มมีปัญหา		กรอง	คัดกรอง
- กลุ่มพิเศษ		2. จัดทำเอกสาร	3.แบบสรุปผลการ
		สารสนเทศผลการคัด	คัดกรอง
		กรองนักเรียน	

การจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการเพื่อส่งเสริมพัฒนา การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษา และครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องระมัดระวังเพื่อไม่ให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มปัญหา ซึ่งต่างจากกลุ่มปกติ นักเรียนอาจจะรู้ดีว่าตน แต่สิ่งสำคัญคือต้องหลีกเลี่ยงการหยอกล้อระหว่างเพื่อน ดังนั้นครูที่ปรึกษาจึงต้องเก็บผลการทดสอบไว้เป็นความลับ นอกจากนี้ ในขณะที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ต้องระวังเรื่องการสื่อสารที่ไม่อาจสร้างความประทับใจให้กับผู้ปกครองเมื่อรู้ว่านักเรียนกำลังถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มมีปัญหา

ศุภรเกษม ประมูล (2560, หน้า 53) ได้กำหนดการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนต้องพิจารณาข้อมูลนักเรียนด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและการประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 21) ได้กำหนดการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มนักเรียนตามตัวชี้วัดของเกณฑ์โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดกรองนักเรียนและพิจารณาข้อมูลนักเรียนจากบุคลากรหลายฝ่าย รวมถึงแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบตัวชี้วัดของเกณฑ์จากสถานศึกษาและมีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งนี้จะมีการเก็บผลการคัดกรองของนักเรียนเป็นความลับ

สุพรรณณี ม่วงไหม (2564, หน้า 30) ได้กำหนดการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ เพื่อให้ครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนได้หาวิธีการช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาดูแลนักเรียน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียน เก็บข้อมูลนักเรียนบางกลุ่มเป็นความลับ แล้วนำผลวิเคราะห์หาแนวทางปรับปรุง ส่งเสริมช่วยเหลือนักเรียนตามศักยภาพของผู้เรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างถูกต้องเกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดยึดเกณฑ์การวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนตามดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และเป็นไปตามเกณฑ์การคัดกรอง นักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณาในด้าน ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 21) ได้กำหนดการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นหนึ่งในกระบวนการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุป ได้ดังนี้

ตาราง 2 แสดงวิธีการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็น พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน ครูควรจัด กิจกรรมพัฒนา และส่งเสริม	1. ข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล 2. ข้อมูลการคัด กรองนักเรียน	1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดตามความต้องการของ นักเรียนและให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในการจัด กิจกรรม	- แบบสำรวจความ ต้องการของนักเรียน - แบบบันทึกผลการ จัดกิจกรรมโฮมรูม

ตาราง 2 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็น พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
นักเรียนทุกกลุ่ม	<p>2. การจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียน</p> <p>2.1 การจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียนควร จัดประชุมอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>2.2 ครูประจำชั้น/ครู ที่ปรึกษา ควรเตรียมความ พร้อมก่อนการประชุมใน ด้านต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลนักเรียน แต่ละคน - วัตถุประสงค์ใน การจัดกิจกรรม - กิจกรรมที่จะ ดำเนินการ ฯลฯ <p>2.3 จัดกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน</p> <p>2.4 สรุปและบันทึก หลักฐานการประชุม ผู้ปกครองแต่ละครั้ง เพื่อประโยชน์ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นหลักฐานใน การจัดการประชุมแต่ละ ครั้ง 	<p>- กิจกรรมไฮรุ่มของ นักเรียน</p> <p>- แบบบันทึกผลการ ประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน</p>	

ตาราง 2 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็น พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
		- เป็นข้อมูล สำหรับดูแลช่วยเหลือ นักเรียนต่อไป	
		- เป็นข้อมูล สำหรับการจัดประชุม ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ปกครอง ในครั้งต่อไป	
		3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. โครงการพิเศษอื่น ๆ	

ข้อควรตระหนักในการดำเนินกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรม (จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน) ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย เอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครอง ตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับ สถานศึกษา

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมหลากหลาย ตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

ปรมาภรณ์ สุนธิ (2560, หน้า 29) ได้กำหนดการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน คือ การจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและนโยบายของสถานศึกษาด้วยวิธีการและ

เครื่องมือที่หลากหลาย มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 22) ได้กำหนดการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา เพื่อให้มีความภาคภูมิใจตนเอง โดยมีการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาและมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน

สุพรรณณี ม่วงไหม (2564, หน้า 33) ได้กำหนดการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นกลุ่มปกติและส่งเสริมให้เป็นกลุ่มพิเศษ ครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรมไฮมรุม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย ถือเป็นกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนา เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมไฮมรุมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน รวมถึงกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 20) ได้กำหนดการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ความสำคัญกับการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามสำหรับนักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือมีปัญหา การให้ความช่วยเหลือและดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาโดยไม่ทิ้งเอาไว้ให้กับนักเรียนเอง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเป็นหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานหรือสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3 แสดงวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นพิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ควร ทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การป้องกันและแก้ไข ปัญหาครูควรจัด กิจกรรมป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียนใน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมี ปัญหา	1. ข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคล - ประวัติส่วนตัว - ข้อมูลสุขภาพ - ข้อมูลด้าน การเรียน - ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ - ข้อมูลครอบครัว ฯลฯ 2. ข้อมูลการคัด กรองนักเรียน 3. ข้อมูลจาก ผู้เกี่ยวข้อง	1. ให้คำปรึกษา เบื้องต้น 2. ประสานกับครู และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรม เช่น - กิจกรรมใน ห้องเรียน - กิจกรรมเสริม หลักสูตร - กิจกรรมซ่อม เสริม - กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ฯลฯ 3. ติดตาม/รายงาน ผลผู้เกี่ยวข้อง	- แบบบันทึกการให้ คำปรึกษา - แบบบันทึกผลการ ประสานและ ช่วยเหลือนักเรียน - แบบบันทึกการ ติดตามดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ข้อพึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ดังนี้

1. การรักษาความลับ

1.1 เรืองราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย
ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ - สกุล
จริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสมสะดวก
ในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดย
ให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคนต้องพิจารณาสาเหตุปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อนเพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

ปรมาภรณ์ สุนธิ (2560, หน้า 32) ได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัวว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหามีความหมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 24) ได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัวว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหามีความหมายถึง การติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องอย่างเท่าเทียมและมีการติดตาม ชี้แนะ นักเรียนให้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยเก็บรักษาข้อมูลของนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือแก้ไขเป็นความลับ

สุพรรณณี ม่วงไหม (2564, หน้า 35) ได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัวว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ ครูที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นการดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัวโดยไม่ปล่อยให้

อยู่ตามลำพังจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการเพื่อลดปัญหาของนักเรียน จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนก็มีความสำคัญเช่นกัน

5. ด้านการส่งต่อ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 21-22) ได้กำหนดการส่งต่อไว้ว่า การที่ครูป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน สถานการณ์ที่ยากลำบากอาจเกิดขึ้นได้ สามารถช่วยเหลือหากพฤติกรรมของนักเรียนไม่ดีขึ้นและอาจจำเป็นต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญต่อไป การส่งต่อเป็นหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุป ได้ดังนี้

ตาราง 4 แสดงวิธีการส่งต่อ

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นพิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ควร ทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การส่งต่อ 1. ส่งต่อภายใน	<ul style="list-style-type: none"> - ประวัติส่วนตัว - ข้อมูลสุขภาพ - ข้อมูลด้านการเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 2. ประสานกับครูที่จะช่วยเหลือต่อ 3. สรุปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบบันทึกการส่งต่อภายในของโรงเรียนเป็นรายบุคคล/กลุ่ม 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 4 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินงาน/ ประเด็นพิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ควร ทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
2. ส่งต่อภายนอก	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ - ข้อมูลครอบครัว - ข้อมูลที่ได้รับ การช่วยเหลือเบื้องต้น 	<ul style="list-style-type: none"> 4. นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะไป พบครูที่รับการช่วยเหลือต่อ 5. ติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก - ในรายการนี้ของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือครูแนะแนว/ผู้เกี่ยวข้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก - ติดตามผลการช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญและรายงานผลการช่วยเหลือ 	

1. แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูประจำชั้น
การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูประจำชั้น ดังนี้

1.1 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้น จะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

1.2 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือของครูประจำชั้น เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

1.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

2. แนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน

2.1 ครูประจำชั้นประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า

2.2 สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบโดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ครูที่ปรึกษาต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่รู้สึกผิด วิตกกังวล หรือโกรธ ฯลฯ แต่ให้นักเรียนรู้สึกดีกับการส่งต่อและพร้อมที่จะพบครูที่จะช่วยเหลือหากครูที่ปรึกษาเห็นสมควร

2.4 ครูประจำชั้นนัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบที่ครูรับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย

กรมสุขภาพจิต (2554, หน้า 131) ได้กำหนดการส่งต่อไว้ว่า

1. ครูที่ปรึกษาติดต่อครูที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
2. สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนเกี่ยวกับความช่วยเหลือและวิธีส่งความช่วยเหลือตลอดจนผลลัพธ์ของความช่วยเหลือไปยังผู้รับเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียน
3. ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อที่สร้างสรรค์
4. ผู้ให้คำปรึกษากำหนด วัน เวลา และสถานที่ เพื่อพบปะกับนักเรียนและครูฝ่ายสนับสนุนและส่งต่อ

5. ติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560, หน้า 34) ได้กำหนดการส่งต่อไว้ว่า การส่งต่อนักเรียนคือ กิจกรรมส่งต่อมีปัญหาที่ครูประจำชั้น ที่ปรึกษา หรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขหรือให้การสนับสนุนได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที โดยมีบันทึกผลการรองรับการส่งต่อนักเรียน

ภายในและภายนอกโรงเรียน การติดตามและสรุปการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 25) ได้กำหนดการส่งต่อไว้ว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นขั้นตอนการดำเนินการกับกลุ่มนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ครูไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง โดยการประสานงานกับผู้ปกครองและมีการประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สุพรรณณี ม่วงไหม (2564, หน้า 38) ได้กำหนดการส่งต่อไว้ว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกดีและติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งต่อ เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ซึ่งรวมไปถึงการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษาครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก เป็นกระบวนการช่วยเหลือที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกดี และติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอก ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รุสมา ปานามากา (2562, หน้า 119) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารและครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัด

นราธิวาส จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการส่งต่อนักเรียนเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563, หน้า 87) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จะมีปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปีขึ้นไป

นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561, หน้า 88) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

สุภัทสร สุริยะ (2562, หน้า 70) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 58) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ สายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สุพรรณิ ม่วงไหม (2564, หน้า 64–69) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและ การแก้ปัญหานักเรียน การพัฒนาและการส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โดยภาพรวมเมื่อจำแนก ตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรดา มลิลลา (2564, หน้า 91–97) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน การพัฒนาและการส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการทำงานและประสบการณ์ การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 168–178) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่ พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

รัชพล เทียงดี (2563, หน้า 54) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพรรณษา ศรีม่วง (2563, หน้า 1) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำที่สุด คือ การคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีสภาพการดำเนินงานสูงที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรกำหนดนโยบายการดำเนินกิจกรรมส่งเสริม และมีปฏิทินปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ มีการจัดตารางการสอนซ่อมเสริม การส่งเสริมความถนัด และด้านการส่งต่อนักเรียน ควรประชุมชี้แจง สรุปผลในทุกเดือน จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

วีระ มีมาก (2563, หน้า 84-91) ได้ศึกษาการศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการจัดทำระเบียบสะสมและการเยี่ยมบ้าน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า การประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ที่ผ่านมา ผลการประเมินในการคัดกรองพฤติกรรมนักเรียนไม่เป็นไปตามพฤติกรรมจริงของนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน การดำเนินกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีทักษะชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น

กับนักเรียน สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้ และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงสามารถแก้ไขได้ แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำแฟ้มประวัติของนักเรียน มีครูที่ปรึกษา 2 คน ทุกห้องเรียนมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน และรายงานผลการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ดำเนินกิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน คือ การศึกษาอาชีพส่วนตัวและสังคม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การให้คำปรึกษาโดยครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียนนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา จะส่งไปยังครูแนะแนว ครูปกครอง ครูพยาบาล

สุธารัตน์ มณีรัตน์ (2562, หน้า 69-75) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายทรบรพา อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข พิจารณาเป็นขั้นตอน อยู่ในระดับน้อย และต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขตามลำดับ ดังนี้ การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน และอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น พิจารณาเป็นขั้นตอน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงาน ในภาพรวมพบว่า ต้องการพัฒนาตามลำดับดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งต่อนักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนและขั้นตอนที่ 5 การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้ ครูที่ปรึกษาควรเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อข้อมูลจะได้เป็นปัจจุบัน ครูที่ปรึกษาควรมีเบอร์โทรศัพท์ของผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ครูที่ปรึกษาควรเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนลงในระบบคอมพิวเตอร์และครูที่ปรึกษาควรเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรอง

นักเรียน พบว่า มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้ โรงเรียนควรจัดการอบรมขั้นตอนของการคัดกรองนักเรียนให้กับครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาควรประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน พบว่า มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้ โรงเรียนควรทำแบบสอบถามความสนใจในกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน โรงเรียนควรจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนให้ครบทุกด้านตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้ ครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และโรงเรียนควรจัดอบรมและให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาเรื่องแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียน พบว่า มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้ ครูที่ปรึกษาควรเก็บข้อมูลของนักเรียนไว้เป็นความลับไม่เปิดเผยกับผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดอบรมและให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาเรื่องวิธีการช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาควรมีเครือข่ายกับบุคคลภายนอกที่มีความชำนาญในด้านการช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริรัตน์ เกตุประทุม. (2560, หน้า 83) ได้ศึกษาเรื่องการค้าเนินงานและแนวทางพัฒนาการค้าเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การค้าเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้น ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหากันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การค้าเนินงานระบบดูแล

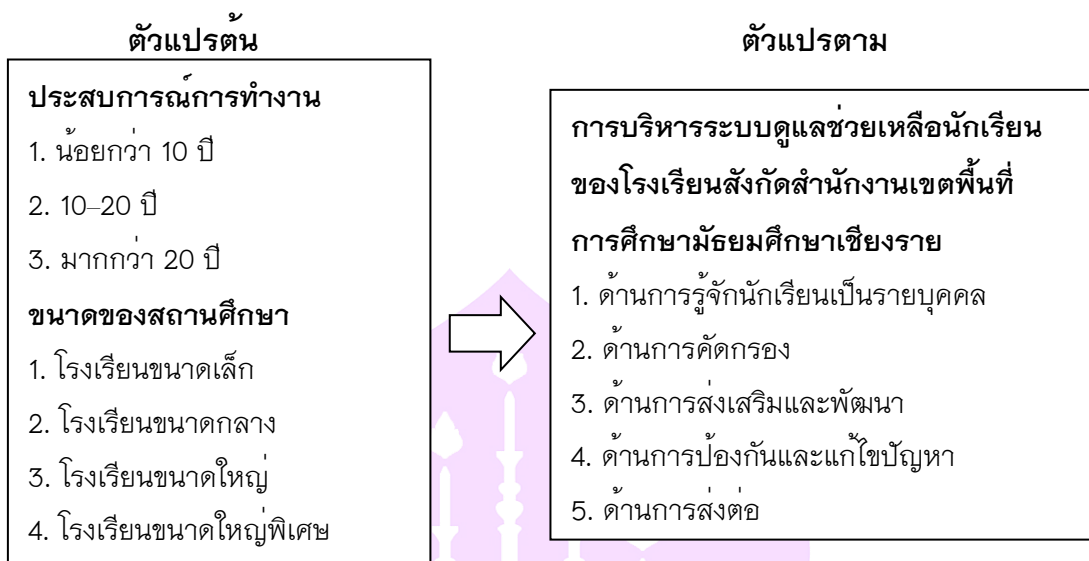
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา โดยรวมและ รายงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลำอาจค์ ทองอ่ำ (2560, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ร่องลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียนในฐานะ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้ปัญหาสังคม ควรนำระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน ตามกระบวนการดำเนินงานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 2) ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริม และพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เป็นการศึกษาแบบการสังเกต ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,755 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 โรงเรียน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973 อ้างใน ชีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามขนาดของสถานศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ขนาดโรงเรียน	จำนวนครู (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ขนาดเล็ก	22	4
2. ขนาดกลาง	561	104
3. ขนาดใหญ่	413	77

ตาราง 5 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	จำนวนครู (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	759	141
รวม	1,755	326

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนตามความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามกระบวนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการคัดกรอง จำนวน 8 ข้อ 3) ด้านส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 7 ข้อ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 6 ข้อ 5) ด้านการส่งต่อ จำนวน 11 ข้อ ตามวิธีของ Likert ซึ่งกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละข้อดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 72)

5 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อยมาก

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ศึกษาและสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีรายชื่อ ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพนิสิต
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส
ตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

4.3 นายแมนสรวง แซ่ซิ้ม
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม

5. นำผลการประเมินแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6. ผลการคำนวณปรากฏว่ามีดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบสอบถาม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์มีความตรงเชิงเนื้อหา

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

8. นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จากครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 416 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์ 326 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม

3. จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

4.51–5.00 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ เชฟเฟ้ (Scheffe's)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	=	ร้อยละ
	f	=	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	=	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$

เมื่อ	\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
	$\sum fx$	=	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
	n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left[\frac{\sum fx}{n} \right]^2}$

เมื่อ	$S.D.$	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum fx$	=	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
	$\sum fx^2$	=	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนแต่ละจำนวนที่ยกกำลังสอง
	n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (สมนึกภัททิยธนี, 2548, หน้า 220-221) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตามวิธีของ Cronbach หรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (สมนึก ภัททิยธนี, 2548, หน้า 94) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน F-test (One-Way ANOVA)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
P	แทน	ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้รับแบบสอบถามคืน
จำนวน 416 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์ 326 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นอัตรา
การตอบกลับของแบบสอบถามที่ยอมรับได้และการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ดี (นิสาชล รัตนมณี
และประสพชัย พสุนนท์, 2561, หน้า 186) และได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ
(Percentage)

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย

สถานภาพ	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม		
1.1 ไม่เกิน 10 ปี	122	37.42
1.2 10-20 ปี	135	41.41
1.3 มากกว่า 20 ปี	69	21.17
รวม	326	100.00
2. ขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	4	1.23
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง	104	31.90
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	77	23.62

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
2.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	141	43.25
รวม	326	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน 10–20 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 41.41 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 37.42 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.17 สำหรับ ด้านขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 23.62 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

โดยพิจารณาเป็นรายข้อ รายด้านและภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ด้านการส่งต่อ ซึ่งทำการวิเคราะห์เป็นรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		n = 326			
ของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.82	1.22	มาก	2	
2. ด้านการคัดกรอง	3.83	1.21	มาก	1	
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	3.83	1.21	มาก	1	
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.82	1.21	มาก	2	
5. ด้านการส่งต่อ	3.82	1.22	มาก	2	
รวมเฉลี่ย	3.82	1.21	มาก		

จากตาราง 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้านเท่ากัน คือ ด้านการคัดกรองและด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 3.83$) อยู่ในระดับมาก รองลงมามี 3 ด้านเท่ากัน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่	
1. โรงเรียนมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เป็นปัจจุบันและสามารถอ้างอิงได้	3.82	1.22	มาก	3	
2. ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐาน ด้านความสามารถของนักเรียน	3.85	1.24	มาก	1	
3. ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพ ของนักเรียน	3.80	1.21	มาก	4	

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
4. ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านอื่น ๆ ของนักเรียน	3.79	1.21	มาก	5
5. ครูใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล	3.83	1.24	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.82	1.22	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.82$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถของนักเรียน ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อครูใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.83$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านอื่น ๆ ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง

ด้านการคัดกรอง	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ครูมีการจัดกลุ่มช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง	3.81	1.21	มาก	4
2. ครูมีความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด	3.80	1.21	มาก	5
3. ครูมีแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน	3.87	1.21	มาก	1
4. การคัดกรองนักเรียนอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา	3.80	1.21	มาก	5

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการคัดกรอง	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
5. ครูยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนเป็นหลัก	3.83	1.21	มาก	3
6. การคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการ พิจารณาในด้านความสามารถพิเศษ	3.85	1.24	มาก	2
7. การคัดกรองนักเรียนมีประเด็น การพิจารณาในด้านสุขภาพ	3.83	1.21	มาก	3
8. การคัดกรองนักเรียนมีประเด็น การพิจารณาในด้านครอบครัว	3.81	1.21	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.83	1.21	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ด้านการคัดกรอง ($\bar{X} = 3.83$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อครูมีแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ($\bar{X} = 3.87$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณาในด้านความสามารถพิเศษ ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อครูมีความชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและข้อการคัดกรองนักเรียนอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ มีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น	3.80	1.19	มาก	6
2. โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มเสี่ยง มีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น	3.81	1.24	มาก	5
3. โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น	3.82	1.20	มาก	4
4. โรงเรียนใช้กิจกรรมโฮมรูมเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมนักเรียน	3.83	1.24	มาก	3
5. โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมนักเรียน	3.90	1.20	มาก	1
6. มีการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน	3.86	1.24	มาก	2
7. ครูที่ปรึกษารวมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง	3.81	1.19	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.83	1.21	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 3.83$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อโรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.90$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อมีการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 3.86$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อโรงเรียน

มีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ มีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. โรงเรียนมีการดูแลให้ความใส่ใจนักเรียนอย่างใกล้ชิด	3.81	1.21	มาก	4
2. โรงเรียนมีวิธีการช่วยเหลือโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม	3.87	1.23	มาก	1
3. โรงเรียนมีวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม	3.82	1.20	มาก	3
4. ครูที่ปรึกษาดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้นักเรียนให้ลดน้อยลง	3.83	1.21	มาก	2
5. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน	3.79	1.21	มาก	6
6. โรงเรียนให้คำปรึกษาเบื้องต้นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน	3.80	1.21	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.82	1.21	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.82$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อโรงเรียนมีวิธีการช่วยเหลือโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ($\bar{X} = 3.87$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อครูที่ปรึกษา

ดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้นักเรียนให้ลดน้อยลง ($\bar{X} = 3.83$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชิงราย ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน	3.80	1.22	มาก	7
2. โรงเรียนมีการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหของนักเรียน	3.84	1.23	มาก	3
3. โรงเรียนมีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน	3.80	1.21	มาก	7
4. โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา ครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก	3.83	1.24	มาก	4
5. โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง	3.81	1.22	มาก	6
6. โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรภายนอก	3.86	1.24	มาก	1
7. มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น	3.81	1.20	มาก	6
8. ครูที่ปรึกษาประสานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน	3.83	1.20	มาก	4
9. ครูที่ปรึกษาชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อให้นักเรียนมีความรู้สึกดี	3.82	1.21	มาก	5
10. ครูที่ปรึกษาติดตามผลการช่วยเหลือ	3.81	1.21	มาก	6

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	n = 326			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
11. ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.85	1.24	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.82	1.22	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.82$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อโรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรภายนอก ($\bar{X} = 3.86$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อโรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนและข้อโรงเรียนมีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประเภทการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประเภทการทำงาน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	Sig.
ด้านการรู้จักนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	10.56	2	5.28	3.65*	0.03
เป็นรายบุคคล	ภายในกลุ่ม	470.94	323	1.46		
	รวม	481.50	325			

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	Sig.
ด้านการคัดกรอง	ระหว่างกลุ่ม	10.77	2	5.39	3.74*	0.03
	ภายในกลุ่ม	465.82	323	1.44		
	รวม	476.60	325			
ด้านการส่งเสริมและ พัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	10.66	2	5.33	3.72*	0.03
	ภายในกลุ่ม	463.21	323	1.43		
	รวม	473.87	325			
ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	11.70	2	5.85	4.05*	0.02
	ภายในกลุ่ม	466.26	323	1.44		
	รวม	477.97	325			
ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	10.64	2	5.32	3.65*	0.03
	ภายในกลุ่ม	470.60	323	1.46		
	รวม	481.23	325			
ผลรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	10.87	2	5.43	3.76*	0.03
	ภายในกลุ่ม	467.37	323	1.45		
	รวม	478.23	325			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe's)

ตาราง 14 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน (n = 326)		
	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
น้อยกว่า 10 ปี	-	0.06	0.09
10-20 ปี		-	0.98
มากกว่า 20 ปี			-

จากตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 15 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน (n = 326)		
	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
น้อยกว่า 10 ปี	-	0.06	0.08
10-20 ปี		-	0.97
มากกว่า 20 ปี			-

จากตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการคัดกรองประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 16 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน (n = 326)		
	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
น้อยกว่า 10 ปี	-	0.05*	0.10
10-20 ปี		-	0.10
มากกว่า 20 ปี			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งเสริมและพัฒนา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคู่ที่ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี

ตาราง 17 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน (n = 326)		
	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
น้อยกว่า 10 ปี	-	0.05*	0.06
10-20 ปี		-	0.94
มากกว่า 20 ปี			-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห

มัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี

ตาราง 18 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งต่อ

ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์การทำงาน (n = 326)		
	น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
น้อยกว่า 10 ปี	-	0.06	0.10
10-20 ปี		-	0.98
มากกว่า 20 ปี			-

จากตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการส่งต่อประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	Sig.
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	126.18	3	42.06	38.12*	0.00
	ภายในกลุ่ม	355.32	322	1.10		
	รวม	481.50	325			

ตาราง 19 (ต่อ)

การบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	Sig.
ด้านการคัดกรอง	ระหว่างกลุ่ม	120.81	3	40.27	36.45*	0.00
	ภายในกลุ่ม	355.78	322	1.10		
	รวม	476.60	325			
ด้านการส่งเสริมและ พัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	117.09	3	39.03	35.22*	0.00
	ภายในกลุ่ม	356.79	322	1.11		
	รวม	473.87	325			
ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	124.62	3	41.54	37.85*	0.00
	ภายในกลุ่ม	353.35	322	1.10		
	รวม	477.97	325			
ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	122.35	3	40.78	36.59*	0.00
	ภายในกลุ่ม	358.88	322	1.12		
	รวม	481.23	325			
ผลรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	122.21	3	40.74	36.85*	0.00
	ภายในกลุ่ม	356.02	322	1.11		
	รวม	478.23	325			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe's)

ตาราง 20 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (n = 326)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนขนาดเล็ก	-	0.26	0.37	0.98
โรงเรียนขนาดกลาง		-	0.92	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่			-	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 20 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตาราง 21 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการคัดกรอง

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (n = 326)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนขนาดเล็ก	-	0.24	0.33	0.99
โรงเรียนขนาดกลาง		-	0.94	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่			-	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ด้านการคัดกรอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่าด้านการคัดกรองเป็นรายบุคคลคู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตาราง 22 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (n = 326)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนขนาดเล็ก	-	0.31	0.41	0.98
โรงเรียนขนาดกลาง		-	0.95	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่			-	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 22 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่าด้านการส่งเสริมและพัฒนาคู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตาราง 23 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (n = 326)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนขนาดเล็ก	-	0.23	0.30	0.99
โรงเรียนขนาดกลาง		-	0.97	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่			-	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตาราง 24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของเปรียบเทียบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ด้านการส่งต่อ

ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (n = 326)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนขนาดเล็ก	-	0.27	0.36	0.99
โรงเรียนขนาดกลาง		-	0.94	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่			-	0.00*
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 24 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย ด้านการส่งต่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่าด้านการส่งต่อคู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2) กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผู้วิจัยเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้านเท่ากัน คือ ด้านการคัดกรองและด้านการส่งเสริมและพัฒนา รองลงมา มี 3 ด้านเท่ากัน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ เชฟเฟ (Scheffe's) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ เชฟเฟ่ (Scheffe's) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริม และพัฒนา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ด้านการส่งต่อ ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย มีความเห็นตรงกันในด้านความสำคัญของกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ ม่วงไหม (2564) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณสพร ผ่องมาส (2561) ที่ศึกษา เรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทสร สุริยะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการศึกษาและเปรียบเทียบ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอน มีการวางแผนงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านผลการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านความประพฤติ โดยใช้ การสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทสร สุริยะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากและ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสมา ปานาบากา (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรอง จากการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการวางแผนงาน การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีการจัดทำระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ในด้านต่าง ๆ มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมิน (SDQ) ในการคัดกรอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำอางค์ ทองอ่ำ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา จากการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการวางแผนงานที่ดี ครูผู้สอนรู้จุดเด่นและความสามารถของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ให้ความร่วมมือระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณสพร ผ่องมาส (2561) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จากการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญในการวางแผน จัดทำแผนโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมและหลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีการรายงานและประเมินผลให้กับครูประจำชั้นหรือผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทสร สุริยะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อ จากการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือบุคลากรภายนอกเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกันกำหนดขึ้นจากปริมาณของนักเรียนที่มีจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก จึงก่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย จึงทำให้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสมา ปานาบากา (2562) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ เชฟเฟ่ (Scheffe's) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมและพัฒนาและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี ยังขาดการสั่งสมประสบการณ์การทำงาน ความชำนาญ ความเข้าใจ และแก้ไขปัญหาตามลำดับขั้นตอนแต่ละด้านของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี ที่มี

ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเนื่องจากการสั่งสมประสบการณ์การทำงานมานานและคุ้นชินกับสภาพบริบทของโรงเรียนและนักเรียนเป็นอย่างดี จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงรายต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสมา ปานาบากา (2562) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ เชฟเฟ่ (Scheffe's) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนจำนวนมากทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจไม่ทั่วถึง รวมถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้านหรือโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความพร้อมในทุกด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงทำให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสมา ปานาบากา (2562) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณสพร พ่องมาส (2561) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างครบถ้วนให้เป็นปัจจุบัน
2. ด้านการคัดกรอง โรงเรียนควรประชุมผู้ปกครอง ครู และนักเรียนเพื่อบอกวัตถุประสงค์ของการทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ชี้แจงให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของระเบียบวาระ ซึ่งสามารถทำให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากยิ่งขึ้น
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหมาะสมมากขึ้น ให้ความสำคัญ

ในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมมีความจำเป็นในการใช้งบประมาณ

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรให้ความใกล้ชิดกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

5. ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนและส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหาร ครู ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ควรศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรดา มลิลดา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือดูแลสุขภาพจิตในการดูแลนักเรียนสำหรับผู้ปกครองสำหรับครู. กรุงเทพฯ: ชูว์เนียร์ ไทยแลนด์.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเร็นส์เอิเมจกรุ๊ป.
- กรรณสพร ฝ่องมาส. (2561). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไทยรัฐ วงษ์ทอง. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ธีรฤทธิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจ้าว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.
- นิตาสล รัตน์มณี และ ประสพชัย พสุนนท. (2561). อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในงานวิจัยเชิงปริมาณ. Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi

University, 13(3), 181-188.

- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
ปทุมธานี.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22 จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
มหาสารคาม.
- พองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี
เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,
พระนครศรีอยุธยา.
- รุสมา ปานาบากา. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วีระ มีมาก. (2563). การศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

- ศิริรัตน์ เกตุประทุม. (2560). **การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศุภกรเกษม ประมูล. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2548). **การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กภาพลินธุ์: ประสานการพิมพ์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **คู่มือการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม.** กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน องค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **สพฐ. วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ.** สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2020/10/สพฐ-วิธีใหม่-วิธีคุณภาพ.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำอองค์ ทองอ่ำ. (2560). **การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- สุธาร์ตน์ มณีรัตน์. (2562). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ภัทรบุรพา อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุพรรณณี ม่วงไหม. (2564). **การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุพรรณษา ศรีม่วง. (2563). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุภััสสร สุริยะ. (2562). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายแผนงาน
และพัฒนาคณาภานินิิต
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส ตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดี
วิทยาลัยการศึกษา
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
3. นายแมนสรวง แซ่ซิ้ม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สันติคีรีวิทยาคม
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสันติคีรี
วิทยาคม

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สอบถามข้อมูลกับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

นางสาวสาลิณี สั้งสอน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ไม่เกิน 10 ปี
- 10-20 ปี
- มากกว่า 20 ปี

2. ขนาดของสถานศึกษา

- โรงเรียนขนาดเล็ก
- โรงเรียนขนาดกลาง
- โรงเรียนขนาดใหญ่
- โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ลักษณะ
แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ ลิกเคอร์ท (Likert) เกี่ยวกับการ
การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งมีตัวเลข 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0	โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

จากข้อ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ผู้ตอบ
มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ดานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1	โรงเรียนมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นปัจจุบัน และสามารถอ้างอิงได้					
2	ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถ ของนักเรียน					

ข้อ	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพของนักเรียน					
4	ครูมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านอื่น ๆ ของนักเรียน					
5	ครูใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล					
ด้านการคัดกรอง						
6	ครูมีการจัดกลุ่มช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง					
7	ครูมีความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด					
8	ครูมีแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน					
9	การคัดกรองนักเรียนอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา					
10	ครูยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก					
11	การคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณาในด้านความสามารถพิเศษ					
12	การคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณาในด้านสุขภาพ					
13	การคัดกรองนักเรียนมีประเด็นการพิจารณาในด้านครอบครัว					
ด้านการส่งเสริมและพัฒนา						
14	โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติมีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น					
15	โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มเสี่ยงมีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น					
16	โรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น					
17	โรงเรียนใช้กิจกรรมโฮมรูมเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมนักเรียน					

ข้อ	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
18	โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมนักเรียน					
19	มีการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน					
20	ครูที่ศึกษาร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้านโรงเรียน และผู้ปกครอง					
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา						
21	โรงเรียนมีการดูแลให้ความใส่ใจนักเรียนอย่างใกล้ชิด					
22	โรงเรียนมีวิธีการช่วยเหลือโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม					
23	โรงเรียนมีวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม					
24	ครูที่ศึกษาดำเนินการเพื่อพบนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง					
25	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
26	โรงเรียนให้คำปรึกษาเบื้องต้นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน					
ด้านการส่งต่อ						
27	โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน					
28	โรงเรียนมีการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
29	โรงเรียนมีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน					
30	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา ครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก					
31	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง					

ข้อ	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
32	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรภายนอก					
33	มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น					
34	ครูที่ปรึกษาประสานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน					
35	ครูที่ปรึกษาชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อนักเรียนมีความรู้สึกดี					
36	ครูที่ปรึกษาติดตามผลการช่วยเหลือ					
37	ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					

*****ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม*****

ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คะแนนในการตรวจพิจารณาข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง ถ้าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง ถ้าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย	แปรผล
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย	แปรผล
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง
 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67-1.00 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (IOC)

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	.0	.0
	Total	30	100.0
Reliability Statistics			
Cronbach's Alpha		N of Item	
.999		37	

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สาลิณี ส้มสอน
วัน เดือน ปี เกิด	2 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 บธ.บ. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	111 หมู่ 1 ตำบลแม่สลอนนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	สาลิณี ส้มสอน. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 628-640). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

